

~~TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ~~
~~GENEL MERKEZİ~~

~~TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL BAŞKANI~~
~~MEHMET ALİ AYBAR KİMDİR?~~

[Eylül 1910]

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, İstanbul'da doğmuştur. Hürriyetçi geleneği olan uyanık bir asker ailesinin çocuğudur.

Mehmet Ali Aybar'ın dedesi Hüseyin Hüsnü Paşa, Abdülhamit tarafından Karaman'a sürülmüştür. "31 Mart Vak'ası" diye anılan gerici ayaklanmayı bastıran Hareket Ordusu'na kumandanlık etmiştir. Abdülhamit'i tahtından indirenler arasında bulunmuştur. Meşrutiyet'ten sonra Ayan Meclisi'ne girmiştir. Mütareke'de Vahdetin tarafından Bekir Ağa Bölüğü'ne hapsedilmiş, Nemrut Mustafa Divanı Harbi'ne verilmiştir. Yaşı 70'e yaklaşmış olduğu halde Kurtuluş Savaşı'nın tâ başlangıcında, Anadolu'ya geçmiş ve zafere kadar Ankara'da kalmıştır.

Mehmet Ali Aybar'ın babası Yarbay Tahsin Aybar, Harbiye'den yeni çıkmış bir teğmen iken Abdülhamit İstibdadı'na karşı gelenlere katılmak üzere Paris'e kaçmıştır. Birinci Dünya Savaşı'nı Doğu Cephesi'nde geçiren Tahsin Aybar, Kurtuluş Savaşı'na katılmış ve zaferden sonra kendi isteğiyle emekliye ayrılarak son günlerini sıkıntı içinde geçirmiştir.

Mehmet Ali Aybar'ın çocukluğu, Birinci Dünya Savaşı, Kurtuluş Savaşı yıllarına rastlar. Namuslu bir asker ailesinin yoksullukları, fakat hürriyet havasının uyarıcı havası içinde yetişmiştir. Ailesi Aybar'ı büyük fedakârlıklarla Galatasaray Lisesi'nde okutmuştur. 1928'de bu lisenin ticaret bölümünü bitirdikten sonra, 1929'da Musevi Lisesi'nin Edebiyat Bölümü'nden diploma almıştır. Hemen hayata atılmak zorunda kalmıştır: Bir vapur acentesinde kâtiplik yapmış, adliyede zabıt kâtiibi olmuştur. Daha sonra öğretmenlik mesleğine geçen Aybar, Galatasaray Lisesi'nde öğretmen yardımcılığında ve Fransızca öğretmenliğinde bulunmuştur. Bir süre de Hava Makinist Okulu'nda tercüman olarak çalışmıştır.

Bu arada, 1935'de İstanbul Fakültesi'nden diploma alan Aybar, 1936'da Anayasa Kürsüsü'ne asistan; 1938'de de Hukuk Doktoru olmuştur. 1939'da Mehmet Ali Aybar, Üniversite tarafından Hukuk Tarihi branşında ihtisas yapmak üzere Paris Hukuk Fakültesi'ne gönderilmiştir. Almanlar'ın Paris'i işgal etmeleri üze-

1942'den 1946'ya kadar bu vazifede kalmış, **Âmme Hukuku** na ve Hukuk Felsefesi'ne dair araştırmalar yapmış, makaleler yayınlamış, ayrıca, Devletler Hukuku Ders Notları'nı bir kitap halinde hazırlamıştır.

1945'de tek parti ve şef rejimine ilk karşı koyan kalemler arasındadır. Vatan Gazetesi'nde " Kâğıt Üzerinde Demokrasi" başlığı altında yayınlanan şiddetli tenkid yazıları o tarihte büyük yankılar yapmıştır. Bu yazılarına son vermesi için yapılan çekici teklifleri reddedince, askerliği bahane edilerek Aybar, Fakülte'den ve İstanbul'dan uzaklaştırılmıştır.

Askerliğini Kayseri'de tamamlamıştır. Kayseri'de çıkan " Doğru Yol" Gazetesi'ne yazdığı yazılardan dolayı Askerî Mahkeme'ye sevk edilmiş, fakat beraat etmiştir.

Aybar'ın 1946'daki seçim yolsuzluklarını protesto eden ve İzmir Gazetesi'nde yayınlanan "C.H.P. Genel Başkanı İnönü'ye Açık Mektup" başlıklı makalesini devrin muhalefeti elden ele gezdirmişti.

İstanbul Hukuk Fakültesi Profesörler Kurulu, Mehmet Ali Aybar'ı kürsüsüne iade etmek için iki kere karar almışsa da, bu kararlar bir türlü uygulanmamıştır. Usulî bahaneler ileri sürülerek Rektörlük katında durdurulmuştur. Aybar'ın tek parti ve milî şef rejimine karşı giriştiği mücadeleyi bilenler, bu usulî bahanelerin arkasında gizlenen gerçek sebebi anlamışlardır. Mehmet Ali Aybar, politik düşüncelerinden dolayı Üniversite'den uzaklaştırılmıştır.

Aybar, 1946 seçimlerinden önce Demokrat Parti'ye girmesi için bizzat bu partinin kurucuları tarafından yapılan ısrarlı teklifleri reddederek İstanbul'da " Hür " adında bir haftalık gazete yayınlamıştır. Sıkı Yasa Kurulları'nın gazete kapatma yetkisini tenkid ettiği için, Hür'ün kapatılması üzerine , Aybar İzmir'de "Zincirli Hürriyet" i çıkarmaya başlamıştır.

Zincirli Hürriyet, bir yandan gerçek demokrasi ve hürriyet için mücadele etmiş, bir yandan da ulusal bağımsızlığımızı savunmuştur. 1947'de Amerikan yardımı bahis konusu olunca, Aybar, gazetesinde bunun " Altın yıldızlı bir esaret zinciri olması" ihtimali üzerine dikkati çekmiş, iktidarı da muhalefeti de uyarmaya çalışmış; aynı zamanda Sovyetler'in Doğu ille- rimiz ve Boğazlar hakkındaki iddialarını da şiddetle reddederek istiklâlimize taassupla bağlı bir politika güdülmesini istemiştir.

Fakat malûm çevrelerin devamlı tahrikleriyle İzmir'de "Zincirli Hürriyet" aleyhine bir miting tertip ettirilmiş; matbaalar üzerine baskı yapılmış, ve Zincirli Hürriyet'in yayınları bu kanunsuz yollardan durdurulmuştur.

TÜSTAV
Arşivi
Nebil Varuy
Koleksiyonu

İstanbul'da Sıkıyönetim kalkınca, Aybar, Zincirli Hürriyet'i burada yayınlamağa başlamıştır, fakat burada da matbaalar üzerine aynı baskılar yapıldığından Zincirli Hürriyet ancak bir sayı çıkabilmiştir. Mehmet Ali Aybar, bu baskıların iç yüzünü "Vali Kırdar'a Açık Mektup" adlı bir broşürle açıklamıştır.

Bu tarihten itibaren Mehmet Ali Aybar'ın hemen her yazısı dâva konusu yapılmaya başlandı. Zincirli Hürriyet'te çıkan bir yazıdan dolayı 1949'da İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan dâva sonunda hükûmetin mânevî şahsiyetini neşren tahkir iddiasıyla Mehmet Ali Aybar bir yıl ağır hapse mahkûm edilmiştir. Bu cezayı çekmekte iken Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan yeni bir dâva sonunda Cumhurbaşkanı İnönü'ye hakaret ettiği iddiasıyla iki yıl sekiz ay ağır hapis cezasına mahkûm edilmiştir. Aybar'ın 1950 yılında ilân edilen genel af ile ortadan kalkmış bulunan bu iki mahkûmiyetten başka mahkûmiyeti yoktur. Görülüyor ki, komünist'likten sabıkası bulunduğu hakkındaki iddialar tamamen yalandır. Ve alçakça uydurulmuş iftirallerdir.

27 Mayıs'tan önceki günlerde Aybar, gençlerin kahramanca savaşını candan desteklemiş ve 2 Mayıs 1960'ta Adliye Sarayında avukatların protesto gösterisine katıldığı için gece yarısı evinden alınarak gençlerle birlikte Rami Kışlası'na hapsedilmiştir.

27 Mayıs'tan sonra Aybar, esen hürriyet havasının sevinci içinde, fakat emekçi halkın dengeleyici, bağımsız bir politik kuvvet olmasına da yine izin verilmeyeceği endişesiyle, Ankara'da bir basın toplantısı tertipleyerek demokratik rejimin kuruluş ve yaşama şartlarını açıklamıştır. Bu arada, demokrasinin kurulabilmesi için emekçilerin teşkilatlanmasını önleyen ve fikir hürriyetini boğan Faşist İtalya'dan aktarılmış kanunların mutlaka yürürlükten kaldırılmasını istemiştir. Sıkı Yönetim makamları, bu basın toplantısını yayınlamamışlardır. Ve Aybar'ı Ankara Örfi İdare Mahkemesi'ne sevk etmişlerdir.

./.

(4)

Önce beş yıl ağır hapis cezasına çarptırılan Mehmet Ali Aybar'ın bu mahkûmiyeti Askerî Temyiz Mahkemesi'nde bozulmuş, bilâhare dâva sivil mahkemeye intikal ettirilerek beraatla neticelenmiştir.

27 Mayıs Hareketi 'nden hemen sonra Mehmet Ali Aybar, sayın Devlet Başkanı'mız Cemal Gürsel'e gönderdiği özel bir mektupla demokratik düzenin kurulması ve işlenesinin ne gibi şartlara bağlı bulunduğunu, Sayın Devlet Başkanı'mızın takdirine arz etmiştir. Aradan bir yıl geçtikten ve Mehmet Ali Aybar Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanlığı'na getirildikten sonra bu mektuptan dolayı hakkında dâva açılmıştır. Fakat bu dâva da beraatle bitmiştir.

Ayrıca, Mehmet Ali Aybar'ın Beş Partinin Ortak Bildirisi' ne karşı, partimiz görüşünü açıklayan demeci de, kovuşturma konusu yapılmışsa da, bunun hakkında da men'i muhakeme kararı verilmiştir.

Mehmet Ali Aybar, Türkiye İşçi Partisi'nden önce hiçbir partiye girmemiştir. Kendisini Genel Başkanlığa partimiz kurucuları 1 Şubat 1962'de oybirliğiyle getirmişlerdir. 19 Ağustos 1962'de toplanan Genel Yönetim Kurulu, Aybar'ı oybirliğiyle yeniden Genel Başkanlığa seçmiştir.

Genel Başkanımız evlidir. Karısı eski bir öğretmendir. Yedi yaşında bir kız çocukları vardır.

Servet durumuna gelince: Kuzguncuk'ta dededen kalma bir ahşap evin 1/6 hissesine ve ana tarafından mirasla intikal eden Yeniköy sırtlarındaki bir arsanın 1/20 hissesine sahiptir. Bankada ne kendisinin, ne de karısının parası yoktur.

Bu açıklamayı Aybar'ın spor mâzisine değinerek bitireceğiz: 25-30 yıl önce Aybar, Türkiye'nin tanınmış sporcularından biri idi. Uzun yıllar yenilmez 200 Metre şampiyonumuz olmuştur. Aybar, Ay-Yıldızlı formayı bir çok kereler şerefle temsil etmiş, millî takım kaptanlığı yapmış, Balkan Şampiyonu olmuş ve Balkan Rekoru tesis etmiştir.

Genel Başkanımızın hayat hikâyesi kısaca işte budur.

Onun bir hayat vererek yürüttüğü namuslu, açık mücadelesini, mertçe cepheden karşılayamayanlar onu sinsice iftiralar, yalanlarla arkadan vurmaya uğraşmışlar, hâlâ da uğraşmaktadırlar. ./.

(5)

Aybar, halk için, gerçek hürriyet için, demokrasi, barış, ulusal bağımsızlığımız için mücadele etmiş, hâlâ da etmekte olan bir yurtseverdir.

Toprak ağalarının ve intikancı ve ırkçıların ve sermaye çevrelerinin durmadan saldırdıkları Genel Başkanımızın hakikî kimliği işte budur.

+ + +

İşte, yalancılardan, iftiracıların maskesini indirmiş olmak için Genel Başkanımız'ın gerçek kimliğini bir de biz açıkladık. Zaten ne zamandır partiniz yöneticilerinin kimliklerini halk oyuna açıklamak istiyorduk. Bunu demokrasinin bir şartı sayıyoruz. Halkın karşısına çıkıp oy isteyehlerin halktan gizli hiçbir yanları olmanalıdır. İşleri, yurda hizmetleri, aile durumları, hele servetleri ve bu serveti ne yoldan kazandıkları mutlaka halka açıklanmalıdır.

Bütün partileri aynı açıklamaları yapmağa çağırıyoruz.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ
MERKEZ YÖNETİM KOMİTESİ

